

PAIX LITURGIQUE

Newsletter 44 objavljen dana 24 svibanj 2017

LONDONSKA ŽUPA KOJA JE PREDUHITRILA DOBROBITI MOTUPROPRIJA SUMMORUM PONTIFICUM

Prije 10 godina u članku 10. motuproprija *Summorum Pontificum* otvorila se mogućnost za uspostavu osobnih, odnosno neteritorijalnih župa za slavljenje izvanrednog oblika rimskoga obreda. Danas ih u svijetu postoji nešto više od dvadesetak. U Gabonu, u Librevilleu, čak postoji teritorijalna župa koja je u potpunosti posvećena izvanrednom obliku.

Ipak, jedna od značajki ovoga motuproprija jest ta da vjernici, ako to žele, mogu ići na tradicionalnu misu u vlastitoj župi (članak 5). U duhu pune primjene motuproprija bilo je teritorijalnih župa koje su se iskreno otvorile izvanrednom obliku i koje se nazivaju „župama obaju oblika“ jer se u njima slavio i redoviti oblik (misa Pavla VI.) i izvanredan oblik rimskoga obreda (tradicionalna misa). Danas deseci župa diljem svijeta upravo tako u liturgijskom miru žive „međusobno obogaćivanje“ koje je želio postići Benedikt XVI.

Međutim, već i prije 2007. postojao je suživot između dvaju oblika rimskoga obreda u ponekim rijetkim mjestima, primjerice u vrlo aktivnoj pariškoj župi svetih Eugena i Cecilije (Saint-Eugène-Sainte-Cécile). Još jedno takvo mjesto-preteča je londonska Župa sv. Bede u četvrti Clapham koja je 1995. širom otvorila vrata svoga svetišta tradicionalnoj liturgiji. Priča o uvođenju tradicionalne mise u tu župu naša je tema za razmišljanje ovoga tjedna.

Image: rs20170524231211_stbede4.jpg

I - TIJEK POVRATKA TRADICIONALNE MISE U ŽUPU SV. BEDE

„U Župi sv. Bede u Clapham Parku nalazi se tradicionalna zajednica koju već godinama priznaju nadbiskupi Southwarka: to je dobar primjer pune integracije tradicionalne mise u jednu župu“, naglašava Joseph Shaw, predsjednik društva *Latin Mass Society*. „Duhovnik zajednice“, nastavlja, „često je bio svećenik koji je živio u samoj župi, u velikome župnom dvoru, i pomagao vlč. Christopheru Basdenu, dugogodišnjem župniku ove župe. I jedan i drugi obično su dostupni svim župljanima kada je riječ o ispovijedanju, pripravi za sakramente, posjete bolesnima i sl. Tradicionalni vjernici usko su vezani uz župu i sudjeluju u svim njezinim aktivnostima.“

Otkrili smo Župu sv. Bede u srpnju 2016., za vrijeme odvijanja konferencije *Sacra Liturgia* (1) u Londonu. Ondje se tradicionalna misa slavi svakoga dana, radnim danom u 7, subotom u 9, a nedjeljom u 11 sati.

Dok su Oratorij u Bromptonu (*Brompton Oratory*) ili Crkva sv. Jakova (*St James's*), tzv. „*Spanish Place*“, u Maryleboneu, dobro poznate tradicionalnim vjernicima koji dolaze u posjet Londonu - zbog veličanstvenosti svoje arhitekture, ljepote liturgije i dobrog položaja - Crkva sv. Bede itekako je poznata među svećenicima. Njezin župni dvor je poput košnice u kojoj se susreću bogoslovi, strani svećenici i redovnici koji su u prolazu kroz London ili su onamo došli u misiju. U njih treba ubrojiti i svećenike i redovnike iz ustanova i zajednica pod nadležnošću *Ecclesiae Dei*, koji su ondje uvijek dobrodošli.

Sve je započelo u rujnu 1994. kada je vlč. Christopher Basden imenovan župnikom ove župe, a u toj službi nalazi se i danas. „Godine 1972., dok sam još studirao“, kazao je (2), „pridružio sam se društvu *Latin Mass Society*. Poput mnogih današnjih mladih, osjećao sam da mi je uskraćena ljepota naše liturgijske tradicije. U mojem slučaju to je bilo zato što sam odrastao na Bliskom istoku. Ipak, s vremenom sam sâm sebe uvjerio da u Crkvi nema budućnosti za stari obred unutar zakonitih okvira. Mnoge pripadnike moje generacije promjena je jednostavno osupnula, a nismo imali ni sredstva ni znanje potrebne da bismo na pravi način obranili Tradiciju kojoj smo bili toliko privrženi.“

Vlč. Basden, koji je zaređen 1979., bio je na službi u više župa u Kentu sve dok 1993. nije otišao provesti neko vrijeme k roditeljima u SAD. Ondje su mu dvojica prijatelja svećenika otkrila djelo Klausa Gambera *Reforma rimske liturgije - njezini problemi i pozadina* (3), koja mu je otvorila oči te je uvidio činjenicu da *Novus Ordo* nije liturgija kakvu su zamišljali i željeli koncilski oci. Njegovi su prijatelji iskoristili priliku i prijavili ga na duhovnu obnovu tada posve mladog Bratstva sv. Petra koja se održavala u Pennsylvaniji: „Tijekom jedne svečane mise koja je slavljena u sklopu te duhovne obnove, sve moje nedoumice i zadržke pomela je čista ljepota toga iskustva pa sam rekao:

- „U redu, Bože, pobijedio si. Ići ću u Le Barroux i naučiti slaviti tradicionalnu misu.““

Kada je stigao u Župu sv. Bede 1994. g., vlč. Basden bila je žarka želja „na ovaj ili onaj način ponovno vratiti Misu i Tradiciju“. No u to je vrijeme za slavljenje mise bilo potrebno odobrenje koje vlč. Basden nije imao, stoga se obratio vlč. Hughu Thwaitesu, starijem isusovcu koji je dobio takav indult i koji ga je u prošlosti često poticao da se okrene drevnoj liturgiji. Nažalost, vlč. Thwaites odgovorio mu je da odlazi iz Londona u mirovinu koju će provesti u mjestu sjeverno od Oxforda, među svojom subračom iz Družbe Isusove.

Ipak, nekoliko tjedana kasnije jedan prijatelj povjerio je vlč. Basdenu da je vlč. Thwaites u potrazi za krovom za život i oltarom jer, kako je sam rekao: „Jako volim isusovce, ali ne mogu živjeti s njima.“ Vlč. Basden odmah ga je kontaktirao i pozvao u Clapham. **Tako je početkom 1995. vlč. Thwaites, koji je navršio 77 godina, počeo slaviti tradicionalnu misu u Župi sv. Bede, i to nedjeljom u 8:50 sati.**

Oko toga isusovca simpatične i izravne naravi polako je nastajala mala zajednica tradicionalnih vjernika. Početkom 1997., kada je iznenada najavio vlč. Basden da odlazi u Wales, ovaj je morao pisati nadbiskupu, mons. Bowenu, kako bi i sâm dobio indult da bi se nastavila slaviti tradicionalna liturgija za župljane koji su to tražili. Sve što je župnik Sv. Bede primio kao odgovor na svoj utemeljeni zahtjev bila je posve lakonska rečenica: „Zahvaljujemo na Vašem pismu koje sadrži mnoge pozitivne elemente.“

„Prilično zabrinut obratio sam se četvorici svećenika. Trojica od njih su mi rekla: „Ako ti ne kaže ne, znači da možeš slaviti tradicionalnu misu. Četvrti se, užasnut, pobunio, ali prvi put u životu odlučio sam slijediti mišljenje većine!“, prepričava vlč. Basden uz smješak. Doista, nadbiskup mu nikada ništa nije prigovorio glede njegove odluke, iako njegov pomoćni biskup jest. U svakom slučaju, dolazak dvojice drugih redovnika koji su znali celebrirati prema tridentskom misalu - još jednoga isusovca i jednoga benediktinca - nekoliko tjedana kasnije omogućilo je vlč. Basdenu da se osloni na njih kako bi osigurao trajnije slavljenje tradicionalne mise.

Uz poticaj jednoga od te dvojice svećenika i uz uvijek zdušnu pomoć vlč. Basdena, tradicionalna zajednica brzo će rasti u broju i čak postati jedan od triju stupova župnoga života, u jednakoj mjeri kao zajednica okupljena oko Novus Orda na engleskom i latino-američka zajednica na španjolskom. **Upravo ta primjerna integracija tradicionalne liturgije u župni život čini Sv. Bedu jedinstvenim mjestom ne samo u Londonu, nego i šire.**

Napose valjda istaknuti da je od 1995., odnosno 12 godina prije motuproprija Benedikta XVI., ta župa - slično kao Župa sv. Eugena u Parizu - nepresušan izvor krštenja, ženidbi, obraćenja i svećeničkih zvanja. Ona je dokaz da je, u punini svoje liturgije, Crkva još uvijek plodna.

II - RAZMIŠLJANJA PAIX LITURGIQUEA

1) Priča o dolasku tradicionalne mise u Clapham na određen je način sažetak povijesti Crkve u posljednjih 50 godina: bilo da je riječ o vlč. Basdenu, odraslom u Egiptu i privučenom Tradiciji - koji u svome svjedočanstvu priznaje da je „uvijek gajio simpatije prema mons. Lefebvreu“ - ali koji se te Tradicije odriče ulaskom u bogosloviju smatrajući da je izvan Crkvenih okvira, ili pak o vlč. Thwaitesu, anglikancu koji se obratio na katoličanstvo na brodu kojim se išao boriti u Aziju u Drugome svjetskom ratu, a koji je kasnije postao velik promicatelj Marijine legije i tradicionalne mise (što je vrlo rijetko kod isusovaca), čini se da su ova dvojica svećenika arhetip tolikih svećenika ovih posljednjih desetljeća.

S jedne je strane svećenik podijeljen, ako ne i rastrgnut između svoje vjernosti Tradiciji i poslušnosti Crkvi - ali koji izabire poslušnost, između ostaloga zbog osjećaja nemoći pred strujama povijesti - a s druge svećenik koji neustrašivo krči svoj put unatoč preprekama na koje nailazi, a da pritom ne zanemaruje svoje isusovačke zavjete.

2) Vlč. Basden spomenuo je indult koji je prije 2007. bio nužan dijecezanskim svećenicima za slavljenje tradicionalne liturgije i natuknuo da mu u trenutku dolaska u Clapham, odnosno sredinom devedesetih godina, nije bilo moguće dobiti takvo dopuštenje. Doista, iako je u Engleskoj već 1971. donesen poseban propis - poznati „indult Agathe Christie“ - niti okružnica *Quattuor abhinc annos* Kongregacije za bogoštovlje od 3. listopada 1984., kojom se biskupijskim svećenicima dala mogućnost da dobiju indult za vjernike koji žele ići na tradicionalnu liturgiju, niti moguća dopuštenja u okviru motuproprija *Ecclesia Dei adflicta* iz 1988. nisu bili odveć popularni među britanskim biskupima.

Vlč. Basden čak je spomenuo tzv. „veto Humea i Worlocka“, nazvanom po imenima nadbiskupa Westminstera i Liverpola koji su se dogovorili da će, kao što su to učinili mnogi drugi biskupi, dopustiti slavljenje tradicionalne mise na svega nekoliko vrlo ograničenih mjesta. Unatoč kočenju od strane biskupa, tradicionalna

presadnica lijepo se primila u Claphamu, i to je dobra ilustracija rezultata ankete koju je 2010. u Ujedinjenoj Kraljevini za Paix liturgique provela tvrtka Harris Interactive. Vlč. Basdenu posebno je drago što se u toj popularnoj četvrti vjernici svih dobi te etničkog i socijalnog podrijetla okupljaju na istoj, univerzalnoj i nepromjenjivoj liturgiji.

3) Vlč. Thwaites, kojega je Bog pozvao k sebi 2012., u 95. godini, povjerio je 1993. časopisu Christian Order - koji je posvećen obrani Crkvenoga nauka, a koji je niz godina uređivao jedan drugi isusovac velike osobnosti, vlč. Paul Crane - svoja „Promišljanja o novome obredu“. U tome članku koji se oslanja na njegovo iskustvo obraćenoga anglikanca vlč. Thwaites objašnjava da nam „nova misa ne daje ono što nam je potrebno“ - odnosno katolički nauk.

Uvjeren da je glavna mana nove mise to što „nema nijedan čvrst štit koji bi je spriječio da sklizne u protestantiziranu liturgiju, odnosno u protestantizam“, smatrao je da tradicionalna misa, s druge strane, daje redovan doktrinarni prinos koji hrani našu vjeru. „Naša pala ljudska narav potiče nas da živimo što je lakše moguće“ pa će i naša liturgija, lišena svojih doktrinarnih temelja i žrtvene naravi, uvijek težiti „protestantskom tumačenju“. Rješenje je vlč. Thwaites pronašao u „što češćem“ slavljenju tradicionalne mise koja je, zaključio je, „točan izraz moje euharistijske vjere“.

Važno je podsjetiti da motuproprij Benedikta XVI. ima napose za cilj omogućiti slavljenje tradicionalne liturgije u župama. Ova lijepa priča o župnoj tradicionalnoj liturgiji u Londonu podsjeća nas na činjenicu da je liturgija Crkve prije svega pozvana biti župnom liturgijom. Molimo, stoga, da se vrata naših hrvatskih župa konačno otvore slavljenju izvanrednoga oblika liturgije, doprinoseći tako svojoj liturgijskoj i pastoralnoj punini.

(1) Međunarodna konferencija o liturgijskoj formaciji u svjetlu nove evangelizacije.

(2) Iz njegova svjedočanstva iz svibnja 2016. za poseban broj časopisa koji izdaje tradicionalna zajednica Župe sv. Bede.

(3) Prijevod toga djela na hrvatski može se naći na [sljedećoj poveznici](#).